

J. O. 13/11 1919
Fallet Heikkinen inför

J. O.

Advokaten Löfgren befrar polisöfvergreppet.

Ingen ursäkt har framförts till Maria Heikkinnen från polisen.

Advokaten Eliel Löfgren har på uppdrag af den finska tjänsteflickan Maria Heikkinen, hvars upprörande anhållande af den på jakt efter prostituera-de stadda polisen ännu är i friskt minne, nu till justitieombudsmannen inlämnat en anmälan om saken.

Till en början redogöres för hur Maria Heikkinen på kvällen den 26 sistlidne oktober anhölls och fördes till polisvaktkontoret vid Tyska brunn i Staden.

Här underkastades hon ett summariskt förhör. Själfråkade hon i sitt upprörda tillstånd att få gå hem, antingen ensam eller med polis, som kunde kontrollera hennes uppgifter om namn och bostad. Hon uppgaf nämligen noggrant namn, bostad, husbondfolk och sysselsättning. Vid uppgiften om att hon var "ensamjungfru" inföll förhørsförrättaren: "Ja så, ni har ensamt rum", eller något liknande, men i öfrigt syntes de lämnade uppgifterna bli riktigt uppfattade och antecknade i en protokollsbok eller liggare.

Natten på polisstationen.

I trots här af mödade sig ej tjänsthaftande öfverkonstapeln att kontrollera riktheten af hvad hon sagt, utan sattes Heikkinen omedelbart i arrest, där hon ödgades tillbringa natten. I det mörka rummet, försedt med träbritsar, men utan ljus, infördes senare under natten en rysad kvinna, som genom grofva otidigheter och sitt uppförande i öfrigt ytterligare förvärrade Heikkinens belägenhet. Heikkinen sökte nu med vax och knackningar på dörren beveka vakten utanför att öppna för att hon skulle få tillfälle att telefonledes meddela sig med sitt husbondfolk före morgonens inbrott. Vid 3-tiden på morgonen öppnades också dörren, men endast för en tillrättavisning af vakten, som frågade Heikkinen "om hans skulle skicka in en karl för att få henne lugnare", eller något af samma innebörd. Efter fortsatta knackningar öppnades dörren ånyo, vid 5- à 6-tiden på morgonen, då Heikkinen upprepade sin begäran om sändande af telefonbud. Till svar yttrades "att det blefve tids nog med telefonering när hon komme till S:t Göran". Senare fick hon löfte om telefonbud, men synoz detta ej ha hållits. Vid half 8-tiden på morgonen den 27 affördes Heikkinen till besiktningsbyrån, Trädgårdsgatan 3, för läkarundersökning, men det blef dessförinnan uppdagadt att misstag på person föreläge, och Heikkinen lösläpptes. Här-efter har vid förhör i Heikkinens bostad denna af polis tillfrågats om hvad som förekommit under det hon hölls i arrest och om den ersättning hon eventuellt fordrade, hvaremot någon i tidningarna omtalad utsäkt från polisens sida icke afhörts.*

De polismän som anhöllo Heikkinen äro konstaplarna nr 71 C. A. Ahlgren och nr 64 C. A. Larsson. Tjänstgörande polisman vid polisvaktkontoret, hvilken satte Heikkinen i arrest, var öfverkonstapeln C. E. Schwang.

Vakthafvande polismän natten till den 27 voro konstaplarna C. G. Dahl och C. O. Widfelt, allt enligt afgifven polisrapport.

Polisen vägrar visa protokollet.

Tillgång till protokollsboken eller liggaren i polisvaktkontoret, Tyska brunn 19, har vägrats, trots företeende af behörig fullmakt.

Hvad som i denna händelse företrädesvis är ägnadt att tilldra sig uppmärksamhet och synes förtjänt af en allvarlig näpstricke icke så mycket själfva anhållandet, ehuru detta berott på ett misstag, som bort kunna undvikas, utan det att Heikkinen, trots bestämd och äfven antecknad uppgift om namn, bostad och sysselsättning, införts i och fått en hel natt kvarstanna i fängsligt förvar, utan att den minsta åtgärd vidtagits för att dessförinnan konstatera halten af Heikkinens uppgifter. Ett dylikt förfarande från den tjänstgörande polismannens sida, som därför finnes bära ansvaret, är af beskaffenhet att, om det ej beifras, bereda en allmän osäkerhet för medborgares rättigheter.

Att Heikkinen är utländsk undersäte lär icke i detta hänseende beröfva henne det rättsskydd svensk lag stadgar. Men för öfrigt gäller det här icke allenast hennes rätt, utan frågan är om personer i allmänhet här i landet skola kunna behandlas såsom lösdrivare och brottslingar, utan att polismyndigheten ens besvärar sig med att begagna gifven ledning för konstaterandet af deras identitet.

Slutligen har denna tilldragelse lämnat en ytterligare inblick i förut bekanta missförhållanden, hvilka visserligen icke utan en ingripande förändring af vårt polisväsende och därinom förhärskande rättsuppfattningar kunna rättas, men som alljämt böra, där de trada i dagen, bemärkas: den okontrollerade och därför godtyckliga behandlingen af för brott, lösdrivveri eller prostitution misstänkta personer; de regellösa anordningarna vid anhållande och förvarande af icke häktade; och sist, men icke minst, den råa och förråande ton som uppenbarligen råder hos en del af de underordnade polismännen under beröring med af dem anhållna personer.

I hvad mån förhållandena i detta speciella fall böra föraleda till laga åtgärd öfverlämnas till justitieombudsmannens bepröfvande, men advokaten Löfgren har ansett saken vara af den art att den icke bör öfverlämnas till utredning ensamt af de däri komprometterande tjänstemännens närmaste öfverordnade, hvilka, äfven om de ogilla hvad som förekommit, likväl i åtskilligt stå solidariska med det system hvars yttringar i händelser sådana som den här anmälda kunna konstateras. Hvad emellertid särskildt angår det förfarande hvartill den tjänsteman som

tagit Heikkinen i fängsligt förvar gjort sig skyldig, anser hr Löfgren detta böra hänföras under § 10 eller eventuellt § 22 i kapitlet 15 strafflagen.

Rätt till talan mot den det vederbörande ersättning för Heikkinens oförskyllda lidande förbehålles äfvensom ersättning för alla med saken förenade omkostnader.

Två konstaplar ha hört Heikkinen begära att man skulle telefonera.

Till eventuell ledning för ärendets utredning anser jag mig till sist böra omnämna, skriver hr Löfgren, att bland de handlingar som af polismyndigheten på begäran utlämnats till påseende påträffades en anteckning af följande innehåll, skriven med samma stil som förhørsprotokollet:

Konstapeln nr 101 Axel Linder har förklarar att Heikkinen, sedan öfverkonstapeln Schwang verkställt anteckningarna angående henne, yttrat: "telefonera hem, så får ni veta att jag bor där och att jag inte ljuger", därtill öfverkonstapeln svarat: "gå in och var lugn, det skall nog bli bra med det".

Bemälda Linder är den konstapel som, enligt ofvan, var de båda civila polismännen behjälplig vid Heikkinens anhållande.

Till advokaten Löfgrens påpekande bör tillfogas att enligt polisens egen rapport hade äfven konstapeln Ljunggren, som hade vakt på stationen då Heikkinen infördes, hört henne yttra att man kunde telefonera hem och höra efter att hon talade sant. Två konstaplar ha således hört hennes anmodan om telefonering, och likväl påstår öfverkonstapeln Schwang i polisrapporten att Maria Heikkinen icke begärt att få telefonera eller gjort hemstäl-lan att öfverkonstapeln skulle telefonera till hennes bostad. Efter de båda konstaplarnas vittnesmål blir förfarandet mot den anhållna tjänsteflickan ännu ousärligare.*